

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
МИРОНІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПШЕНИЦІ ІМЕНІ В. М. РЕМЕСЛА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до самостійної роботи з дисципліни професійної підготовки

СЕЛЕКЦІЯ І НАСІННИЦТВО САМОЗАПИЛЬНИХ КУЛЬТУР

(за освітньо-науковим рівнем «Доктор філософії»

для аспірантів спеціальності 201 – Агронія)

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Селекція і насінництво самоzapильних культур» для аспірантів освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» спеціальності 20 – Агронімія / Укл.: Демидов О. А., Кавунець В. П., Федоренко М. В., Правдзіва І. В., с. Центральне, Обухівський р-н, Київська обл.: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України, 2024. 5 с.

Укладачі:

ДЕМИДОВ Олександр Анатолійович, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН,

КАВУНЕЦЬ Валерій Петрович, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник,

ФЕДОРЕНКО Марина Вікторівна, кандидат сільськогосподарських наук,

ПРАВДЗИВА Ірина Володимирівна, доктор філософії (PhD).

Методичні рекомендації затверджено на засіданні Вченої ради Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

Протокол № 3 від 14 березня 2024 р.

Схвалено методичною комісією інституту за напрямом підготовки (спеціальністю) 201 Агронімія

Протокол № 2 від 21 лютий 2024 р.

Передмова

Навчальна дисципліна професійної підготовки «Селекція і насінництво самозапильних культур» є обов'язковою для аспірантів, які навчаються за спеціальністю 201 «Агрономія». При підготовці до самостійних занять необхідно самостійно опрацювати теоретичний матеріал, що складає основу тематики практичної роботи. Аспірантам необхідно розглянути основні теоретичні положення даної теми за допомогою конспекту лекцій, навчальних посібників, фахової літератури.

Самостійне заняття № 1

Тема: Організація селекційної роботи в Україні та досягнення вітчизняних вчених з селекції пшениці та ячменю. Відомі селекціонери в галузі селекції культур.

Мета: Ознайомитися з організацією селекційної роботи в Україні та досягненнями вітчизняних вчених з селекції пшениці та ячменю.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Організація селекційної роботи в Україні.
2. Установи в Україні, які займаються селекцією пшениці і ячменю.
3. Відомі селекціонери в галузі селекції культур.
4. Досягнення вітчизняних вчених в селекції пшениці та ячменю.

Самостійне заняття № 2

Тема: Історія, методи, результати селекції озимої та ярої пшениці в Україні.

Мета: Ознайомитися з історією, методами, результатами селекції озимої та ярої пшениці в Україні.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Історичні аспекти селекції озимої та ярої пшениці в Україні.
2. Основні методи селекційної роботи з пшеницею в Україні.
3. Сучасні сорти пшениці озимої і ярої. Аналіз державного реєстру сортів пшениці, придатних для поширення в Україні.

Самостійне заняття № 3

Тема: Генофонди рослин та їхнє використання. Інтродукція. Національний центр генетичних ресурсів рослин України. Міжнародна координація робіт по створенню та використанню генофонду рослин.

Мета: Ознайомитися з генофондами рослин та їхнім використанням.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Організація генофондів рослин.
2. Інтродукція.
3. Національний центр генетичних ресурсів рослин України.
4. Міжнародна координація робіт по створенню та використанню генофонду рослин.

Самостійне заняття № 4

Тема: Гібридизація як основний метод створення вихідного матеріалу в сучасній селекції.

Мета: Ознайомитися з гібридизацією як основним методом створення вихідного матеріалу в сучасній селекції.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Методи гібридизації.
2. Методи підбору батьківських компонентів для гібридизації.

Самостійне заняття № 5

Тема: Експериментальний мутагенез в селекції рослин.

Мета: Ознайомитися з використанням експериментального мутагенезу в селекції рослин.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Види мутацій.
2. Історія розвитку мутаційної селекції.
3. Класифікація мутагенних чинників.
4. Класифікація мутацій.
5. Сорти пшениці, створені за використання мутагенезу.

Самостійне заняття № 6

Тема: Методи математичної статистики, які застосовують у селекції рослин. Генетичний аналіз ознак.

Мета: Ознайомитися з методами математичної статистики, які застосовують у селекції рослин і генетичним аналізом ознак.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Методи математичної статистики, які застосовують у селекції рослин.
2. Генетичний аналіз ознак.
3. Визначення загальної та специфічної комбінаційної здатності.

Самостійне заняття № 7

Тема: Дисперсійний, кореляційний та варіаційний аналізи.

Мета: Ознайомитися із застосуванням дисперсійного та кореляційного аналізу в селекції самозапильних культур.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Дисперсійний аналіз.
2. Кореляційний та варіаційний аналіз.
3. Системний аналіз, комп'ютерна та інформаційна технології.

Самостійне заняття № 8

Тема: Етапи розвитку насінництва в Україні. Сорт як об'єкт насінництва. Екологічне районування.

Мета: Ознайомитися з етапами розвитку насінництва в Україні.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Етапи розвитку насінництва в Україні.
2. Сорт як об'єкт насінництва.
3. Екологічне районування.

Самостійне заняття № 9

Тема: Державні законодавчі документи на сортові посіви та сортові і посівні якості насіння.

Мета: Ознайомитися з державними законодавчими документами на сортові посіви та сортові і посівні якості насіння.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Державні законодавчі документи на сортові посіви.
2. Державні законодавчі документи на сортові і посівні якості насіння.
3. Документація сортових посівів.

Самостійне заняття № 10

Тема: Апробація, відносини між оригінаторами, виробниками і споживачами насінневої продукції.

Мета: Ознайомитися з методикою та технікою апробації сортових посівів. Ознайомитися з веденням документації на насіння і сортові посіви.

Розглянути завдання та запитання, які наводяться нижче.

1. Методика і техніка проведення польової апробації та реєстрації сортових посівів.
2. Відносини між оригінаторами, виробниками і споживачами насінневої продукції.
3. Правила ведення документації на насіння і сортові посіви.